

NOTA DE FUNDAMENTARE

a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială este elaborat de către Biroul Național de Statistică (BNS).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de lege este elaborat întru executarea punctului 1 din Anexa A la Capitolul 18 „Statistici” a Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025 -2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025, cu modificările ulterioare, în conformitate cu Strategia de dezvoltare a sistemului statistic național (SSN) pentru perioada 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 954/2022 și a Obiectivului general 1. „Capacitatea instituțională a membrilor SSN consolidată pentru producerea datelor statistice relevante, accesibile și interoperabile, guvernată de standarde și condusă de inovație”, Obiectivului specific 1.1. „Consolidarea mandatului pentru colectarea datelor” ale Programului de dezvoltare a SSN pentru anii 2023-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.503/2023 și în scopul implementării angajamentelor internaționale prevăzute în Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Agenda de Asociere RM - UE 2021–2027, angajamentelor asumate de Republica Moldova care derivă din statutul de țară candidată la aderarea la UE, recomandările UE conform Raportului privind Pachetul de Extindere al CE 2024 la Capitolul 18 „Statistici”, inclusiv angajamentele asumate în cadrul Screening-ului bilateral RM-UE care a avut loc pe 13-14 noiembrie 2024 la Luxemburg.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială constituie actul normativ de bază care reglementează activitatea Sistemului Statistic Național (SSN) al Republicii Moldova. Aceasta stabilește principiile fundamentale ale statisticii oficiale, organizarea și coordonarea SSN, precum și drepturile și obligațiile entităților implicate în producerea și utilizarea datelor statistice. Republica Moldova a avansat în procesul de integrare europeană, inclusiv prin semnarea Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Agenda de Asociere RM-UE 2021–2027. În acest context, cadrul normativ ce ține de statistica oficială, i.e. Legea nr. 93/2017 c privire la statistica oficială, nu reflectă integral cerințele stabilite de Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene, fapt care impune o revizuire a cadrului normativ național întru racordarea acestuia la standardele europene. Lipsa unei transpuneri coerente a prevederilor actului de referință al UE poate duce la neconformități în implementarea legislației statistice naționale, afectând activitatea statistică,

credibilitatea statisticilor naționale și capacitatea Republicii Moldova de a se alinia în mod plenar la standardele UE în domeniu.

Această intervenție va contribui la creșterea eficienței statisticii naționale, reducerea poverii informaționale asupra respondenților, îmbunătățirea calității datelor și, implicit, la consolidarea procesului decizional bazat pe dovezi în Republica Moldova.

Este esențială armonizarea completă cu reglementările europene, adaptarea la noile realități digitale și instituționale, precum și consolidarea transparenței, protecției datelor și cooperării interinstituționale și internaționale. Numai astfel se poate asigura furnizarea de date statistice de calitate, relevante, actuale și comparabile la nivel european.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin elaborarea proiectului de act normativ, modificarea Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială, s-a urmărit în particular:

a) armonizarea legislației naționale în domeniul statisticii oficiale cu legislația Uniunii Europene, în special transpunerea celor mai recente modificări la Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene prin Regulamentul (UE) 2024/3018 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2024;

b) digitizarea și modernizarea metodelor de producere a statisticilor oficiale, prin consumul de date din sursele administrative și private pentru producerea de statistici oficiale, care urmărește sarcina de a reduce povara informațională asupra respondenților statistici, precum și a produce statistici noi și într-un termen cât mai rapid;

c) introducerea conceptului de „statistici experimentale” utilizat în practica UE, în vederea implementării inovațiilor în activitatea statistică;

d) introducerea prevederilor ce țin de elaborarea statisticilor cu caracter excepțional în situații de criză, cu asigurarea legalității intervențiilor necesare, și a transparenței;

e) armonizarea legislației cu privire la statistica oficială cu legislația care reglementează domeniul protecției datelor cu caracter personal, pentru a exclude contradicțiile de interpretare și eventualele impedimente în accesarea datelor cu caracter personal din sursele de date administrative și private necesare pentru producerea statisticilor oficiale. Introducerea prevederii ce ține de faptul că datele confidențiale nu constituie probă în judecată, prevedere care corespunde normelor și bunelor practici internaționale, în contextul consolidării protecției datelor statistice și a încrederii respondenților în sistemul statistic național;

f) includerea în Legea 93/2017 a prevederilor privind răspunderea respondenților, a deținătorilor de date, precum și a personalului statistic pentru încălcarea dispozițiilor legislației statistice;

Această prevedere are un rol esențial în garantarea principiului confidențialității datelor, care stă la baza funcționării autorităților statistice. Utilizarea datelor confidențiale în proceduri judiciare ar putea descuraja furnizarea completă și corectă a informațiilor de către respondenți, afectând calitatea datelor statistice colectate;

g) cooperarea cu Comisia (Eurostat) în vederea schimbului de date și metadate statistice, inclusiv a microdatelor anonimizate, fiind indispensabilă în special pentru:

- integrarea treptată a Republicii Moldova în Sistemul Statistic European;
- creșterea calității și credibilității datelor statistice la nivel internațional;
- asigurarea procesului de aderare la Uniunea Europeană, în cadrul Capitolului 18 „Statistici”.

Prin urmare, consolidarea cooperării cu Eurostat trebuie privită ca o necesitate, care contribuie direct la modernizarea sistemului statistic național și la alinierea acestuia la standardele europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului a fost analizată opțiunea alternativă de a menține cadrul normativ existent, fără operarea modificărilor propuse. Această opțiune nu a fost acceptată, întrucât ar fi menținut neconcordanțele între legislația națională și cea a Uniunii Europene, și ar fi afectat angajamentele asumate de Republica Moldova în vederea implementării Acordului de Asociere RM-UE și a angajamentelor asumate în calitate de țară candidat de aderare la UE.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Impactul social al proiectului de modificare este estimat a fi unul favorabil, prin consolidarea rolului statisticii oficiale în societate și creșterea gradului de încredere a populației în datele statistice oficiale. În continuare sunt prezentate câteva argumente:

- îmbunătățirea cadrului normativ va contribui la creșterea fiabilității, relevanței, comparabilității internaționale, în special europene și accesibilității datelor statistice. Acest fapt va permite autorităților, mediului academic și societății civile să beneficieze de informații calitative, necesare pentru înțelegerea fenomenelor sociale și economice și dezvoltarea economico-socială și democratică a țării;
- susținerea transparenței și responsabilității instituțiilor publice, facilitând accesul liber la date statistice deschise. Astfel, se va încuraja participarea informată a cetățenilor în procesul decizional și se va consolida controlul public asupra politicilor promovate de autorități;
- dezvoltarea și armonizarea sistemului statistic național cu standardele europene va contribui la reducerea inegalităților informaționale dintre diferite grupuri sociale și regiuni. Accesul uniform la date va sprijini elaborarea politicilor publice incluzive, bazate pe dovezi, în domenii precum ocuparea forței de muncă, educația, sănătatea și protecția socială;

- sporirea culturii statistice a populației. Prin promovarea utilizării datelor oficiale, cetățenii vor deveni mai bine informați și mai capabili să interpreteze corect informațiile, reducând vulnerabilitatea la dezinformare; - creșterea încrederii partenerilor externi și a investitorilor în mediul socio-economic al Republicii Moldova, ceea ce poate genera efecte benefice asupra bunăstării populației. În concluzie, modificările propuse vor avea un impact social pozitiv, prin consolidarea transparenței, creșterea accesului la informații de calitate și sprijinirea unei guvernări bazate pe date, în beneficiul întregii societăți.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Impactul asupra datelor cu caracter personal este estimat a fi unul favorabil, prin consolidarea garanțiilor legale privind protecția și securitatea acestora în procesul de producere a statisticilor oficiale. Proiectul de modificare va întări cadrul normativ existent în materie de confidențialitate statistică, asigurând că datele cu caracter personal colectate în scopuri statistice sunt utilizate exclusiv pentru producerea de statistici oficiale și nu pot fi folosite pentru identificarea directă sau indirectă a persoanelor. De asemenea, modificările vor contribui la alinierea legislației naționale la standardele europene în domeniul protecției datelor, inclusiv la cerințele stabilite prin Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR). Aceasta va implica consolidarea măsurilor tehnice și organizatorice de securitate, reducând riscurile de acces neautorizat, pierdere sau utilizare abuzivă a datelor.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Prezentul proiect de lege are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene în domeniul statisticii.
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul transpune: ➤ Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene ➤ Regulamentul (UE) 2024/3018 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2024; ➤ articolul 89 din Regulamentul 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 119/1 din 4 mai 2016, CELEX: 32016R0679.
Din punct de vedere al compatibilității prevederile UE sunt compatibile în raport cu prevederile

actului juridic național, Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială, din considerentul că la elaborarea legii a fost transpus parțial Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene (text cu relevanță pentru SEE și Elveția), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 087 din 31 martie 2009, CELEX: 32009R0223. Totodată, prevederile Regulamentului (UE) 2024/3018 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2024 nu au fost transpuse anterior în legislația națională.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Prin modificările propuse se consolidează cadrul normativ național necesar pentru aplicarea efectivă și uniformă a normelor UE în domeniul statisticii oficiale.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de intenție privind elaborarea proiectului actului normativ, a fost plasat pe pagina web oficială a BNS www.statistica.gov.md, la compartimentul <i>Transparența decizională</i>, rubrica <i>Procesul decizional</i>, precum și pe portalul web www.particip.gov.md, la adresa: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14271. Informația privind rezultatele procesului de avizare și consultare publică va fi inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul va fi supus prezentării către autoritățile publice responsabile pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE și ulterior supus expertizei anticorupție și a expertizei juridice, conform art. 34 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Concluziile expertizelor vor fi incluse în Sinteza la proiectul actului normativ, inclusiv: a) constatările expertizei de compatibilitate; b) constatările expertizei anticorupție; c) constatările expertizei juridice
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de lege nu implică modificarea, elaborarea sau abrogarea unor acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Nu este aplicabil.

**Director general
al Biroului Național de Statistică**

Oleg CARA